

Sekcije samostavno rešavajo samo o onih pitanjih o kojima su donesene načelne odluke u Stalnom Prosvetnom Veću ili za koje postoje jasni zakonski propisi; ali i tada sve njihove odluke postaju punovažne kad dobiju potvrdu predsedništva. A ako su pitanja koja rešavaju sekcije sporna, ili ako za njih nema jasnih zakonskih propisa, sekcije moraju za njih prethodno dobiti odluku stalnog Prosvetnog Veća.

Sekcije vrše i sve druge poslove koje im uputi Stalno Prosvet. Veće.

Čl. 16. Sekcija može biti stalnih i privremenih. Stalne se obrazuju od članova Stalnog prosvetnog Veća, a u privremenim može biti članova i izvan Stalnog Prosvetnog Veća, ali i tada u njima mora biti najmanje jedan član Veća. I te članove sekcija, kao i sve ostale, bira Stalno Prosvetno Veće.

Članovi sekcija koji nisu članovi Veća izbornom za članove sekcija postaju vanrednim članovima Glav. Prosvetnog Saveta. Njih potvrđuje Ministar Prosvete na godinu dana.

Čl. 17. Predsednik Stalnog Prosvetnog Veća, koji je i predsednik Glavnog Prosvet. Saveta, podpredsed. Stalnog Prosvetnog Veća i sekretar čine Predsedništvo Glavnog Prosvetnog Saveta.

Čl. 18. Predsedništvo Glavnog Prosvetnog Saveta raspoređuje i upućuje na rad ceo materijal, uređuje i vodi administrativni deo poslova oko Vrhovnog i Stalnog Veća. Ono predstavlja Glavni Prosvetni Svet u svima spoljnim odnosima.

Čl. 19. Sekretar Stalnog Prosvetnog Veća može postati lice, koje se odlikovalo svojim ranijim radom u pitanjima škole i nastave u opšte. Njega postavlja i smenjuje ukazom Ministar Prosvete na predlog Stalnog Prosvetnog Veća. On ima rang i platu činovnika sa fakultetskom spremom.

Čl. 20. Sekretar sa svojim pomoćnicima (u rangu pisara i sekretara Ministarstva) organizovaće sekretarijat i kontrolni osek Glavnog Prosvetnog Saveta. On vodi zapisnik Stalnog Prosvetnog Veća i Vrhovnog Prosvetnog Veća; on ili njegovi pomoćnici sekretari su sekcija.

Čl. 21. Stalno Prosvetno Veće može po odobrenju Ministra Prosvete, deo poslova svojih sekcija preneti na oblasne Sekcije Glavnog Prosvetnog Saveta, koje bi se organizovale u oblastima, a u kojima predsedava član Vrhovnog Prosvetnog Veća iz dotične oblasti u isto vreme i član sekcije. Odluke tih sekcija postaju punovažne kad dobiju potvrdu Predsedništva Glavnog Prosvetnog Saveta.

Čl. 22. Stalno Prosvetno Veće sastaje se najmanje dva put mesečno. Prema potrebi, koju ocenjuje Predsedništvo Saveta, može se sastajati i češće.

Čl. 23. Svi članovi Vrhovnog Prosvetnog Veća i Stalnog Prosvetnog Veća imaju nagradu od sednice na kojoj su bili; isto tako i članovi sekcija. Predsednik i podpredsednik pored toga imaju stalnu mesečnu nagradu.

Čl. 24. Ovlašćuje se Ministar Prosvete da na osnovu ovoga zakona propiše Kraljevim ukazom Uredbu o Glavnom Prosvetnom Savetu.

Ovom Uredbom određuje se i detaljniji propisi o sekcijama, sekretarijatu, kontrolnom odelu, oblasnim sekcijama, veličini i isplaćivanju nagrada članovima Glavnog Prosvetnog Saveta i o svemu ostalom što iz ovoga zakona proističe.

Čl. 25. Ministar Prosvete kad god prisustvuje sednicama ma koje instance Glavnog Prosvetnog Saveta (Vrhovnog ili Stalnog Veća ili sekcija) ima predsednička prava; ali on može dati te funkcije da vrši i redovni predsednik njihov.

Čl. 26. Ovaj zakon stupa u život od dana kad ga Kralj potpiše i bude obnarodovan u Službenim Novinama.

Od toga dana prestaje važiti Zakon o uređenju Glavnog Prosvetnog Saveta Kraljevine Srbije od 1. marta 1880. god. i njegov poslovník od 15. januarja 1887. god. P.B. 441. kao i svi zakoni i zakonski propisi o ovakvim i sličnim ustanovama u pokrajnima Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

Čl. 27. Najdalje u roku od dva meseca, kad ovaj zakon stupi u život, izvršiće se postavljenje članova Stalnog Prosvetnog Veća u smislu čl. 10. ovog zakona.

Neodrešena domovina.

— **Slovensko šolsko društvo za Koroško.** Koroški Slovenci so si ustanovili »Slovensko šolsko društvo« s sedežem v Celovcu (Vetrinško predmestje 26. I. nadstropje). Povodom druge obletnice plebiscita je društvo obnovilo svoje delo. V prvi vrsti zbira darove, ki se bodo redno izkazovali v »Koroškem Slovencu«. »Slovensko šolsko društvo« ima enak namen, kakor naša Družba sv. Cirila in Metoda.

Iz Jugoslavije.

— **Vsem,** ki so se me spominjali ob moji pedesetletnici, se tem potom za ljubeznivo pozornost najiskreneje zahvaljujem. — Andrei R a d e.

— **Naš položaj.** Glasilo O. Z., »Naš Glas«, prinaša v 48. številki, ki nam pojasnjuje stanje vprašnja regulacije našega gmotnega položaja. Članek slove sledeče: **Razočaranje.** Na praznik narodnega ujedinenja je prineslo dnevno časopisje vest, da se neznanje povišajo državnim nameščencem draginjske doklade. O nabavnem prispevku, o ukinjenju maksimiranja, o izenačbi draginjskih razredov in o ostalih naših zahtevah — o vsem tem ni ne duha ne sluha. Bridko razočaranje je bil naš delež na praznik narodnega ujedinenja. Tem bridkeješe, ker so se zopet dvignile cene — in še prav znatno — vseh življenjskih potrebščin, in ne bo ono povišanje, o katerem je še dvomljivo, če bo veljalo že od 1. decembra dalje, zaleglo prav nič. — Bolj in bolj prodira med državnimi nameščenci prepričanje, da je bilo vse obečanje preteklih tednov le igra in da je bilo pravi malo resne volje resnično pomagati. Čemu to, vprašuje vsakdo izmed nas? Ali ne bi bilo boljše, da se nam pove odkrito, da za naše zahteve ni razumevanja in da se nas smatra pravzaprav le za neko potrebno zlo v državi. Druge kategorije državnih nameščencev, kakor vojaštvo, pravoslavni duhovščina, so dobile pred kratkim izdatno povišanje svojih prejemkov, kakor je poročalo časopisje, ne da bi prosile za to in stavile svoje zahteve. Le civilni državni nameščenci so od teh dobrin izvezeti. Vsled tega se človeku nehote vsiljuje misel, da smo v resnici le potrebno zlo in da se vse naše delo ne upošteva in ne cenj. — Na kongresu 29. in 30. oktobra so se izdelale prav precizno naše zahteve. Glavni Savez jih je tudi predložil vsem merodajnim činiteljem in je storil še nadaljni sklep, da skliče ponovno zborovanje, ako se naše zahteve ne izpolnijo v določenem času. Toda kako smo bili presenečeni ob časopisni vesti, da je predsednik Glavnega Saveza sam šel k finančnemu ministru v družbi poslanca Reiserja in mu predložil predlog, ki ni niti senca naših tako skromnih zahtev. Ali ni bil predsednik Glavnega Saveza tudi vezan po sklepih zadnjega kongresa? Kako je mogel spraviti v sklad točne sklepe kongresa s temi najnovjšimi predlogi? Kdo ga je pooblastil, da sme zamenjati zahteve kongresa s tem nepopolnim predlogom? — Moč in ugled vsake organizacije sta odvisni od discipline v organizaciji. Kakšno mnenje naj ima finančni minister o naši organizaciji, ako vidi, da se čez mesec dni niti predsednik organizacije ne čuti več dolžnega, da bi spoštoval sklepe organizacije? Brez novih sklepov, brez pogajanj smo kapitulirali in se tako odrekli vsem nadaljnim korakom za izboljšanje našega položaja. — Vsakdo izmed nas lahko premeri obup, ki se je danes polastil državnih nameščencev. Še bolj skromno kakor doslej ne more nihče več izmed nas živeti. Izročeni smo popolni propasti. Lahko se zgodi, da izbruhne iz tega obu-

pa marsikako dejanje, ki ne bo po volji naših gospodarjev. Odgovornost bodo morali nositi tisti, ki so izzvali današnji naš položaj. — V polnem obsegu se pridružujemo izvajanjem.

— **Predlogi za povišanje draginjskih doklad.** Načrt se glasi: 1. Vsem aktivnim državnim uslužbencem brez razlike na draginjski razred in višine redne plače se povišajo osebne draginjske doklade, in sicer: a) uradnikom za 8 Din na dan; b) poduradnikom za 5 Din na dan; c) slugam za 4 Din na dan. — 2. **Granica draginjskih doklad pri nižjih uslužbencih se poviša,** in sicer 1. Poduradnikom v prvem in drugem draginjskem razredu za 200 Din, v ostalih draginjskih razredih za 520 Din mesečno, slugam v vseh draginjskih razredih za 200 Din na mesec. — 3. **Vsem upokojencem in vdovam** ter sirotam se povišajo osebne draginjske doklade, in sicer) po čl. 17 a in 17 c zakona o draginjskih dokladah za 4 Din dnevno; b) po čl. 17 b in 17 e draginjskega zakona za 3 Din dnevno. — 4. **Upokojencem z manj kot 25 službenimi leti** se 1000 Din kot dovoljeni postranski zaslužek zviša na 2000 Din. — 5. **Upokojenci, ki imajo sicer popolno penzijo,** pa jim do popolne službene dobe ne manjka več od leta dni, dobivajo tudi popolne doklade aktivnih tovarišev. — 6. **Podoficirjem** se draginjske doklade zvišajo za 2 Din dnevno. — 7. **Predloge za povišanje draginjskih doklad za vse železničarsko osebje** ima izdelati ministrstvo saobraćaja.

— **Navodila za prošnje za posredovanja.** (To poročilo smo prejeli od merodajne osebe, ki nam v pismu posebej navaja konkretne slučaje, na podlagi, katerih je sestavljen gorenji dopis. Brez prikrižanja — dopis se tiče nekega bivšega slušalca Viš. ped. šole v Zagrebu. — Tudi nas se je oblegalo s sličnimi dopisi. — Z ozirom na celotni položaj zaradi črtanja proračuna za Slovenijo se v tem pogledu ni dalo ničesar doseči. Z dopisi, ki bljuvajo ogenj in žvepol brez obzira na vse strani, stvari ne bi nič koristili. — Kakor vidimo, je napravilo osebno posredovanje pri poslancih tudi najslabši vtis in je bilo zaradi nerodnih navedb celo kvarno ugledu našega stanu. — Obzaluemo, da se v takih slučajih ne zaupa organizaciji in se ne poslužuje nje. — **Uredništvo.** Učitelj mora večkrat za sebe ali za druge prositi za posredovanje pri višjih oblastih. Da je posredovanje sploh mogoče, morajo biti pred vsem točni podatki: ime prosilca, zadeva, kdaj in pri katerem uradu je prošnja vložena; ako se intervenira pri višem šolskem svetu, naj se navede številka dotične vloge pri okrajnem šolskem svetu; če se intervenira pri ministrstvu, naj se navede številka vloge pokrajinske uprave. Brez točnih podatkov je zlasti v višjih instancah iskanje akta silno otežkočeno, ako ne onemogočeno. S tem prosilec škoduje sebi, a tudi dobrohotnemu posredovalcu, ki brez potrebe izgublja čas. — Pisma na poslance in druge, ki naj posredujejo, naj bodo kratka in jasna. V takšnih pismih varujemo se grajajočih opazk, n. pr. »nadzornik je neprijateljski razpoložen proti temu in temu«, ker ne vemo, ali pismo ne pride grajanemu ali njegovemu prijatelju v roke. Takšne opazke so večinoma tudi krivične, ker prebivalec kje v hribih nima pregleda čez razne težkoče in po krivici dolži oblasti, da so mu nenaklonjene. Končno se pri izobraženih ljudeh razume pač samo po sebi, da je pismo jezиковno in pravopisno pravilno ter da se pisec preveč ne ponižuje in dobrika tistemu »mogočniku«, na katerega je pismo naslovljeno. Ako pišeš uradniku, ki dobi va več takšnih pismem, priloži tudi znamko za odgovor, da nima za dobroto se gmotne škode.

— **Da bi se koliko toliko poboljšalo stanje školskih nadzornika** i njihovih kancelarija (dok se ovo pitanje pravilno ne reši zakonodavnim putem i državnim budžetom) posle mnogih procedura i prepiske između Ministarstva Prosvete i Finansija, ipak je učinjen izvestan napredak. Tako odlučeno je: 1. Da školski nadzornici prvo obilaženje škola imaju izvršiti do 1. marta za što će im se računati dosadašnji dodatak od 1000 Din; da drugo obilaženje škola imaju izvršiti od 1. maja do kraja godine, zašta će imati dnevnicu poputninu po uredbi Dr. Br. 96000 samo prehodno imaju podneti Ministarstvu nacrt svoga sreza i put kojim će obilaziti škole; svako drugo obilaženje vršiće samo po naređenju ili odobrenju, zašta će takode imati dnevnicu i poputninu po pomenutoj uredbi. 2. Otvoren je kredit kancelarijama školskih nadzor. na ime ogreva za novembar, decembar, januar i februar po 1 kubni metar drva, ako ga ne uživaju od okruga odnosno sreza. Tako isto znatno je povišen kredit za kancelarijski material, kiriju i poslugu. 3. Kancelarije školskih nadzornika primaće besplatno »Posvetni Glasnik«. 4. Svi razpisi i naredbe Ministarstva objavljivaće se u naročitom listu koji će biti dužne sve škole da primaju, te nadzornici neće imati potrebe da ih raspisuju. N. P.

— **V današnjoj številki prinašamo načrt zakona o Glavnom Prosvetnom Svetu.** Glavni Prosvetni Svet bo v bodoče za celo državu to, kar je za Slovenijo sedanjji višji šolski svet. Opozarjamo okrajna učiteljska društva, da poleg zakona o meščanskih šolah prouče tudi ta načrt in čimprej pošlje svoje mišljenje poverljeništvu UJU, ker ga moramo čimprej poslati Glavnom odboru UJU v Beograd.

— **50letnico Glasbene Matice v Ljubljani** proslavimo širom Slovenije najlepše na ta način, ako tako posamezniki, kakor tudi društva pristopijo k Glasbeni Matici kot člani. Letna članarina znaša 10 Din in društveni člani dobijo za to vplačano članarino tudi vsako leto članske muzikalijske. Odbor vabi vso našo javnost, da prilikom 50letnice številno pristopi v članstvo Glasbene Matice ter tako tudi s tem podpre važno kulturno delo v našem narodu. Ustanovnina enkrat za vselej pa znaša 100 Din. Priglasiti se je po dopisnici, ali pa z nakazilom zneska po poštni nakaznici na odbor Glasbene Matice v Ljubljani.

— **Uporaba šol za večerne tečaje.** G. Ministar Prosvete odobrio je da se u zgradama osn. škola mogu držati predavanja učenicima večernih i prazničnih zanatlijskih škola pod uslovima: da se uprava ovih škola stara o čistoti učionica i na slučaj da se ima naknaditi svaka šteta koja bi se od strane daka ovih škola pričinila: u protivnom zabranjuje se održavanje predavanja. — N. P.

— **Učiteljski Domi.** Glavni odbor UJU v Beogradu se je pričel resno baviti z idejo zidanja Učiteljskega Doma v Beogradu, ki bi bil naša stanovska centrala v prestolici. — **Pov. UJU v Splitu** se pa bavi z idejo zidanja Učiteljskega konvikta v Splitu in prinaša »Pokret«, glasilo pov. resno vest o tej zadevi v zadnji številki.

— **Odmev Učiteljskega Tovariša v Srbiji.** Tov. Mil. R. Majstrovic prinaša v zadnji številki »Narodne Prosvete« obširen i simpatičen članek o razmerah v Sloveniji. Bavi se z našim člankom v 44. številki Učit. Tov., ki se tiče »Domoljubovega« hujskanja staršev proti učiteljsstvu. Z zadoščanjem belježimo to vest, posebno, ker nam je to dokaz, da se srbski tovariši zanimajo za naš list, pridno čitajo Učiteljskega Tovariša in se zanimajo za našo borbo.

To so vzroki, da je naletel Osterc iz-prva med večino glasbenikov na hudo odpor. Niso ga umeli! Baje so mu svetovali in ga poučevali, a on je bil »pretrmaste«. Skušil je na domačem konservatoriju, a tudi tu je prišla njegova mlada popolnoma samonikla umetniška glasbena nprav v navzkrižje s starimi tradicijskimi načeli. Zato je pustil in hodil svoja pota.

Umetniki so navadno mehke in občutljive narave. Hvala Bogu, da tega pri Ostercu ni. On hodi svoja pota in si ne da ubiti veselja do umetniškega ustvarjanja, pa naj mu priletijo še toliko olen pod noge. Zasmeje se zamahne z roko in ostane pri svojem s trdnim uverenjem, da bodo zmarale prej ali slej njegove ideje in — dela.

Menda edini gotovo na prvi, ki je umeval mlad talent, je bil kapelnik mariborske vojaške godbe, g. Herzog. ožil Osterčev rojak. On je prvi izvajal menda odlomek iz »Krsta pri Savici« lansko leto v Ptuj s prav povoljnim uspehom. Zna-

čilno je, da je bila celo za vojaško godbo Osterčeva instrumentacija popolnoma nekač novega. Izprva so jo slavljali, češ, da je nenavadna, težka in je v njej preveč disharmonije. A ko so jo naštudirali in izvajali skupno, jim je vedno bolj ugajala ter je slednjič bilo polno hvale.

O njegovi sinfoniji »Ideal« ne bom pisal. Naj to store strokovnjaki. Omenim le, da je v Mariboru žela največ aplavza izmed vseh točk, četudi ni bila posebno skrbno naštudirana, kakor se je govorilo. Jaz sem hotel pribiti samo eno: Naš tovariš Osterc je vsekakor nenavaden samonikel glasbeni talent. Drugače bi takim naravnim talentu dali priliko, da bi se izobrazil in izpopolnil v svetovnoznanih glasbenih mestih. Ustvaril bi lahko kaj takega da bi njegovo in naše ime prestopilo ozke meje naše domovine. Pri nas pa ga seveda pustimo, da je in ostane učitelj petlja na meščanski šoli v Celju.

Kompoljski.

50letnica Glasbene Matice v Ljubljani.

Dne 25. septembra 1922 je preteklo že 50 let, odkar je ustanovila v Ljubljani peščica navdušenih rodoljubov Glasbeno Matico z namenom, da vzraste od sedaj pogrešana slovenska glasbena literatura. Iz skromnih početkov, razvilo se je vsestransko delovanje Glasbene Matice v mogočen kulturni faktor, ki ima za razvoj slovenske glasbe brez dvoma največje zasluge.

50letnico svojega obstoja hoče proslaviti Glasbena Matica s skromno kulturno slavnostjo po sledečem redu: 1. Petek, dne 15. decembra 1922 ob 8. uri zvečer vrši se v dvorani Filharmonične družbe predavanje dvornega svetnika in znanega glasbenega zgodovinarja dr. Josipa Mantuanija z naslovom: Delovanje Glasbene Matice in njen pomen za razvoj slovenske glasbe.

II. Sobota, dne 16. decembra ob 8. uri zvečer v dvorani hotela Union sinfonični koncert orkestralnega društva Glasbene Matice s sodelovanjem orke-

stra Narodnega gledališča v Ljubljani, pod vodstvom kons. prof. g. Karla Jeraja. III. Nedelja, dne 17. decembra: a) Popoldne ob 10. uri izredni občni zbor Glasbene Matice v dvorani Filharmonične družbe. b) Popoldne ob 4. uri vokalni koncert pevskega zbora Glasbene Matice pod vodstvom kons. ravnateljja g. Mateja Hubada. Pri koncertu sodelujejo: ga. Dana Golia-Koblerjeva, g. Pavla Lovšetova in g. Julij Betetto. c) Zvečer ob 8. uri komerz v dvorani Filharmonične družbe.

Temu glavnomu sporedu sledila bo v naslednjih dneh produkcija gojencev konservatorija Glasbene Matice. Odbor Glasbene Matice v Ljubljani naznanja naši javnosti proslavo svoje 50letnice z iskreno željo, da se občinstvo v obilnem številu odzove povabilu, posesti vse slavnostne prireditve in tako moralno podpre Glasbeno Matico za nadaljno kulturno delovanje v prostep glasbene umetnosti.

Odbor Glasbene Matice v Ljubljani.
Dr. Vladimir Ravnihar, predsednik.
Dr. Viljem Krejči, tajnik.